

Statsråd Trond Giskes tale

Tirsdag 14. november 2000

Kjære medlemmer av Kirkemøtet!

Jeg har gledet meg til å besøke Kirkemøtet. Jeg gleder meg fordi mine erfaringer med å møte Kirkas viktigste organer så langt har vært veldig positive. Jeg vil benytte anledningen her til å si det.

Noe av det første jeg gjorde som statsråd, var å reise til Utstein kloster. Fantastisk tur. Ikke bare fordi sørvestlandet viste seg fra sin absolutt mest fantastiske side. Men fordi den åpenheten og dialogen og den varmen jeg møtte gjorde stort inntrykk på meg. Presteforeningens jubileumsfeiring for ikke så lenge siden likeså. Ikke bare fordi den var lagt til Trondheim, men fordi jeg også der følte at jeg møtte en forsamling med et ekte engasjement og et stort hjerte.

Nå skal jeg for første gang møte Kirkemøtet. For siste gang også, skulle en tro meningsmålingene.

Jeg gleder meg også fordi Kirkemøtet er en så viktig forsamling, og fordi debattene her betyr så mye for hva slags Kirke vi vil ha i framtida.

Dere startet jo allerede i går, og så vidt jeg forstår har debatten allerede gått høyt, også om regjeringen og kirkeministeren.

Og en kan jo saktens lure på om en stakkars kirkeminister har noe å bidra med på et slikt møte med mange høyt utdannede teologer og erfarne kirkepolitikere - hva et slikt esel har å bidra med i en forsamling med teologiske rasehester.

Men i 4. Mosebok 22.20 i historien om Bileam, finner vi svaret: Der står det nemlig skrevet: - Da ga Herren eselet mål og mæle.

På Presteforeningens jubileumsfest var det en gruppe fra Bergen som underholdt blant annet med følgende replikkveksling: Jeg har hørt at Giske ble minister fordi han var så intelligent ” hvorpå en annen kommenterte: Ka hjelper det at mannen er intelligent, når han ikkje er riktig klok!

Selv om dere har startet før meg, og jeg av personlige grunner dessverre ikke kunne delta her i går, må det være tillatt også for meg å ønske dere velkommen til Trondheim!

Jeg gratulerer med valg av sted for Kirkemøtet; Bedre ramme omkring en viktig begivenhet kunne man vel ikke fått!

Det ville ikke være meg i mot at Kirkerådet og Kirkemøtet ville legge enda større vekt på Trondheim som et kirkelig sentrum.

Nå skal jeg likevel vokte meg for å si noe negativt om Lillehammer siden min kjæreste kommer derfra.

Likevel er det selvsagt noe spesielt kirkehistorisk over Trondheim. En by grunnlagt av Olav Tryggvason.

I sommer fikk Kirkerådets leder og jeg på overvære 1000-årsjubileet for kristendommen på Island. Og det de feirer er den kirka Olav Tryggvason lot bygge på Vestmannaøyene.

Å feire et tusenårsjubileum, og å gå inn i et nytt tusenår gir rom for refleksjoner, og for tanker om framtida.

Det vil si ” å forestille seg et nytt tusenår er umulig.

Et århundre, derimot. Det er mulig å ha visjoner om et nytt århundre.

Det lever fortsatt folk i Norge som er født ” ikke i det forrige århundret ” men det før der igjen. Og blant våre barn, kan det godt være mange som vil kunne oppleve et nytt århundreskifte.

Som barn fikk jeg sitte på orgelkrakken til min mormor. Hun var organist i Ytre Rendal kirke i 40 år, - før dattera overtok for nye 15 år. Det var fantastisk å høre historiene om hvordan hun måtte sykle eller gå på ski for å komme seg til Kirken, ofte flere mil.

Min mormor, var født i 1889, og døde i 1987, nesten 100 år gammel.

Jeg lurer på hva de tenkte ved inngangen til 1900-tallet. Det århundre hennes generasjon skulle oppleve og sette sitt preg på.

Tenk på de enorme forandringene hun fikk oppleve.

Nå skal vi sette vårt preg på det 21. århundrede. Det eneste vi ganske sikkert kan si er at endringene vil gå enda fortere ” forskjellene vil være enda større!

Noe vet vi likevel at vi vil ta med oss. Noe vet vi likevel at vi skal ta vare på.

Der, fra orgelkrakken til min mormor, fikk jeg høre trosbekjennelsen fremsagt i sin gamle oversettelse: ”jeg tror på en hellig, alminnelig kirke””

Vi politikere pleier med en viss stolthet å referere til egen nåværende og tidligere deltakelse i brede folkelige organisasjon; mot gasskraft, EU, eller for fred og nedrustning. Siden tidlig på 70-tallet har vi i Norge snakket om grasrota, og om grasrotbevegelser.

Jeg registrerer som kirkeminister at den organiserte alminnelighet i kirken har eksistert som begrep siden Apostolicum ble skrevet som et bekjennelsesformular og senere bekreftet på kirkemøtene i Nicea i 325, alt dette ca. 1650 år før grasrota ble ”funnet opp” som begrep i Norge.

Kirken er en organisasjon som både er lokal og global, men den er ikke funnet opp. Ingen startet kirken fordi de ville lage en organisasjon. Kirken har ikke bestått i snart 2000 år på grunn av store organisasjonstalenter og verve-eksperter. Den eksisterer rundt en kjerne av felles tro og bekjennelse, som samler mennesker som representerer den brede alminnelighet. Kirka betyr fortsatt svært mye i folks liv i Norge. Ikke bare for de som deltar mest aktivt, som feirer gudstjeneste hver søndag og som deltar i aktivt meningsarbeid. Men også for den brede befolkningen.

Fortsatt kommer unge mennesker til Kirken for å si ja til sin livsledsager.

Fortsatt bærer stolte foreldre bærer sine barn til dåp.

Fortsatt er det heldigvis mange som fortsatt husker hva vi egentlig feirer, og har Kirken som

sentrum for høytiden.

Men også i våre tyngste stunder, er det mange som søker til Kirken. Når katastrofen rammer oss på Åsta i Østerdalen, er Kirken stedet mennesker samles. Når de mørkeste tragedier i Baneheia river bena under oss, er det Kirken vi søker til. Derfor har jeg lyst til å si det til dere, dere som bruker det meste av deres yrkesaktive liv eller fritid på Kirken; dere har all grunn til å være stolte. Stolte over at Kirken har en slik posisjon i enkeltmenneskers liv. Stolte over at Kirken er stedet folk kommer til i de viktigste milepælene og festdagene i deres liv. Og stolte over at Kirken for mange er det trygge ankerfestet når livet blir for tungt å bære alene.

Men derfor vil jeg også legge til dette: glem aldri at disse menneskene også er en like viktig del av Kirken som de som er mest aktive.

Den dagen Kirken glemmer dem, forsvinner et viktig grunnlag i disse menneskenes liv. Og den dagen de glemmer Kirken, er Folkekirkenes tid over.

Derfor er det et stort ansvar vi har. Det er en stor oppgave vi har tatt på oss.

”en hellig, alminnelig Kirke” Det er det vi skal ta vare på og videreutvikle.

Jeg registrerer, og som politiker med en viss misunnelse, at ikke noe politisk parti eller bevegelse eller forening klarer ukentlig å samle så mange mennesker i forsamlingslokaler som det kirken gjør, og de kommer der åpenbart frivillig og ut fra et behov.

Kirken har også lært oss at det å strikke ullstrømper kan være en enkel solidaritetshandling gjort av kvinner som ville vise medfølelse og omtanke. De lokale misjonsforeninger over det land har gjennom en årrekke bidratt avgjørende til forståelse av vårt internasjonale kirkelige arbeid og hjelpearbeid:

Misjonskvinnene med ull-strømpene kan også oppfattes som en betimelig folkelig skepsis mot å la bistandsbyråkrater i de frivillige organisasjoner, i statsbyråkratiet og i internasjonale organisasjoner monopolisere forståelsen av hva solidaritet og empati er.

Kirkens solidaritet med undertrykte har også båret frigjøringsbevegelser gjennom harde tider, som i Sør Afrika, og bidratt til å skape kimen til å gjenforene Tyskland og Europa slik dette skjedde under kveldsgudstjenestene i domkirken i Dresden i 1989.

Dette er ikke det bildet vi får av kirken beskrevet i tabloid, med skandaler og rariteter, dette er kirken slik den er og betyr noe for vanlige og alminnelig folk.

For meg er det viktig å ha en dialog med kirkemøtet og med andre kirkelige organer om hvordan kirken og kirkens plass i samfunnet skal forankres og videreføres i sin bredde og mangfoldighet.

Kirken er et trossamfunn. Den har sin klare formålsparagraf, sin målsetting.

Jeg har fått med meg at en del har vært opptatt av at de visjoner for Kirken som vi har beskrevet i statsbudsjettet, ikke er akkurat de samme som Kirkemøtet har formulert. Det har visst sneket seg inn et ekstra ord ”tolerant.

Mange tok også opp dette her på Kirkemøtet i går.

La meg få understreke: det ligger ingen dramatik i dette.

Det er ikke en invitasjon til en drakamp mellom kirkemøtet og regjeringen om hva som skal være formuleringen. For meg er ikke dette en stor sak.

Og for å imøtekomme de som er kritiske, er det ikke noe problem for meg å si at vi nok ikke hadde formulert oss slik hvis når vi vet hvilken usikkerhet det har skapt hos noen.

Det betyr ikke at jeg ikke ønsker meg en tolerant kirke. Men den toleransen skapes ikke av en målformulering. Den skapes i det daglige. I de holdningene som vi møter enkeltmennesker med. I de vedtakene vi gjør.

Og for å rydde av vegen også en annen misforståelse. Toleranse er ikke det samme som verdinihilisme. Toleranse betyr å akseptere mennesker som er annerledes enn flertallet. Toleranse kan til og med bety å godta handlinger og holdninger man ikke liker.

Men også det tolerante samfunn skal sette grenser:

- vi skal ikke ha noen toleranse for seksuelle overgrep
- vi skal ikke ha noen toleranse for omskjæring
- vi skal ikke ha noen toleranse for diskriminering av mennesker med en annen hudfarge.

Men vi skal heller ikke ha noen toleranse for diskriminering av kvinner.

Vi skal ikke ha toleranse for diskriminering av homofile.

Heller ikke i Kirken.

Kirken og trossamfunnene er ikke isolert fra den norske virkelighet, fra etablerte verdsett og rettstradisjoner. Bryter et trossamfunn med det som er norsk lov, kan trossamfunn ikke oppfattes som en frisone.

Vi aksepterer ikke seksuell trakassering i dette landet, verken rent allment eller i regi av et trossamfunn eller dets ledere.

Vi aksepterer ikke diskriminering basert på kjønn eller legning i vårt samfunn.

Jeg ser derfor heller ikke at det skulle være akseptabelt i regi av kirken som trossamfunn, heller ikke i ansettelsessaker.

Jeg registrerer også både fra den norske og den internasjonale kirkelige debatt at det er store grupper som mener at dette ikke heller er holdbart teologisk.

Jeg registrerer videre at det motsatte syn forfektes teologisk.

All erfaring tilsier at denne debatten vil vedvare i meget lang tid i kirken og blant teologer. Men la det være helt klart; mens denne debatten pågår vil det forhold at diskriminering er galt og uakseptabelt ligge fast med en solid moralsk og politisk forankring, hos meg, i norsk lov og i det norske folk.

Jeg vil vurdere å foreslå at likestillingsloven også skal gjelde for Kirken. Kirken har selv fastslått at likestilling er i tråd med god kristen etikk. Da finnes det etter mitt syn ikke noen grunn til at ikke også Kirken skal være omfattet av et lovverk som nettopp sikrer denne gode kristne etikken.

Jeg har registrert at mange i går har berørt spørsmålet om homofili, og da særlig tilsetningen i Majorstua menighet.

Jeg finner det derfor naturlig å orientere om min tenkning i denne saken.

I behandlingen av ulike kirkesaker har det vært et viktig prinsipp for meg som statsråd å legge vekt på tilrådinger og vedtak fra de kirkelige organer som har myndighet på det aktuelle området.

Oslo bispedømmeråds vedtak om å tilsette Jens Torstein Olsen var i samsvar med menighetsrådets og prostens tilråding. Han var også blant dem som var innstilt av innstillingsrådet. Han var den av søkerne som har lengst konkurranseansiennitet. Oslo biskop tilhørte det flertall som ønsker å tilsette Olsen, og departementet måtte derfor legge til grunn at han ville gi Olsen kollas. Det heftet ingen formelle feil ved tilsetningsvedtaket, og det var saklig vel begrunnet.

Mindretallet i Oslo bispedømmeråd anga lojalitet til Kirkemøtets vedtak - om at homofile samboende ikke bør gis adgang til vigslede stillinger i kirken - som grunn for å ikke ville tilsette Olsen, og som grunnlag for å bringe saken inn for departementet.

Det er, slik Kirkemøtet selv har påpekt, klart at Kirkemøtet ikke kan instruere bispedømmerådene i deres utøvelse av tilsettingsmyndigheten, og heller ikke departementet. Ethvert organ i Den norske kirke er forpliktet til å utøve sin myndighet i samsvar med kirkens lære, og til selv å avklare det teologiske grunnlaget for sine vedtak når saken er av en slik karakter at det er nødvendig. Det kan derfor skje at de forskjellige organene legger noe ulik teologisk profil til grunn for sine vedtak. Rollen som teologisk veileder for de kirkelige organene og for departementet ligger først og fremst til biskopene, og til Lærenemnda. Det forhindrer ikke at Kirkemøtet, som i denne aktuelle saken, kan gi uttrykk for et syn, og ut fra hensynet til samholdet i kirken oppfordre til lojalitet mot dette. I en sak som gjelder et bestemt bispedømme vil departementet likevel legge til grunn den teologiske veiledning som gis av vedkommende biskop. Det er neppe rimelig at departementet skulle legge større vekt på lojalitet mot Kirkemøtets standpunkt enn det flertallet i Oslo bispedømmeråd fant å kunne gjøre.

Det kan være grunn til å understreke at det spørsmålet departementet fikk til avgjørelse ikke var om Jens Torstein Olsen kunne være prest i Den norske kirke. Han var ordinert prest i Den norske kirke. Det spørsmål som skulle avgjøres var om han skulle tilsettes i Majorstua prestegjeld i Oslo bispedømme. Her var det kirkelige votum så godt som entydig; Menighetsrådet, prosten, biskopen og flertallet i bispedømmerådet ønsker Olsen tilsatt. Det er ingen hemmelighet at jeg ønsker at Den norske kirke skal bevege seg i retning av større åpenhet og toleranse i møte med homofile og deres samlivsform. Sammen med de andre trossamfunnene er kirken en viktig opinionsdanner når det gjelder verdier og holdninger. Det gjelder både overfor egne medlemmer og i den brede offentlighet. En utvikling som innebærer at trossamfunnene aksepterer homofile, vil derfor utvilsomt være et vesentlig bidrag til større aksept og åpenhet omkring homofiles levekår generelt i samfunnet.

Selv om Den norske kirke er det største trossamfunn i Norge, er det langt fra det eneste. Det er trosfrihet i vårt land, og det er regjeringens plikt å sikre at alle trossamfunn eller grupper av troende får utøve sin virksomhet og blir respektert enten disse er kristne eller fundamentert i andre religioner og livssyn.

Brytning mellom trossamfunn og samfunn er imidlertid svært sammensatt og komplisert, og det å ta denne brytningen på alvor kjennetegner sunne demokratier. Debatten rundt KRL-faget har illustrert viktige prinsipielle spørsmål og utfordringer i forholdet mellom behovet for felles allmenndannelse i et flerkulturelt samfunn, religionsfrihet og foreldrerett.

La meg si først som sist: jeg er en varm tilhenger av ideen bak KRL-faget. For meg er det viktig å lage et fag som beholder en felles kjerne som alle deltar i. Jeg ser på denne debatten

som viktig i forhold til hvordan vi videreutvikler et tverrkulturelt og flerreligiøst samfunn uten å miste evnen til dialog og gjensidig forståelse og toleranse, eller tape felles identitet og historie. Jeg mener at disse forhold best ivaretas gjennom et bredt anlagt allmennfag som KRL-faget.

Rapportene vi har fått inn viser da også at svært mange er fornøyde med faget. Men samtidig viser de at det er store variasjoner i den lokale gjennomføringen, både i praktiseringen av fritak, og i innholdet i faget. Derfor vil departementet foreta en grundig gjennomgang av faget og på bakgrunn av de to undersøkelsene legge fram våre anbefalinger for Stortinget til våren. I denne situasjonen er det også behov for å styrke folkekirkens egen undervisning. Skal Den norske kirke bestå som folkekirke, er det også behov for en kontinuerlig formidling av de grunnleggende kunnskaper om den kristne tro. Vi har nylig fått overlevert rapporten fra det statlig oppnevnte Dåpsopplæringsutvalget. Den skal nå sendes ut på en bred kirkelig og offentlig høring, og jeg vil be Kirkerådet forestå det kirkelige høringsarbeidet. Jeg håper at Kirkerådet på grunnlag av høringsuttalelsene kan forberede saken for behandling på Kirkemøtet neste år. Det er viktig at Kirkemøtet og de andre kirkelige organene selv tar stilling til hvordan de mener kirkens dåpsopplæring skal legges opp, både innholdsmessig og organisatorisk. En dåpsopplæring som når av de viktigste bærebjelkene for bevaring av Folkekirka.

Tre delutredninger fra Kirke/stat-utvalget er lagt fram for Kirkemøtet og skal behandles i komitéer. Den ene delrapporten omhandler kirkesyn, den andre finansieringsordninger og den tredje Den norske kirkes rolle i det norske samfunn. Utvalget drøfter ikke bare forholdet mellom kirke og stat, men evaluerer også ulike sider ved selve kirkeordningen. Det er naturlig at det pågår slike dialogprosesser i kirken, og jeg regner med at ulike synspunkter vil bli utvekslet også her på Kirkemøtet. Som kirkeminister har jeg tålmodighet til å vente på at dette arbeidet slutføres slik som Kirkemøtet har fastlagt i sitt mandat. Jeg anser det derfor for uaktuelt å foreslå omfattende endringer i nåværende kirkeordning før Stat/kirke- utvalget har slutført sitt arbeid.

I statsbudsjettet har regjeringen forsøkt å gi noen signaler om retningen for den videre utvikling av det kirkelige arbeid. Jeg registrerer at deler av budsjettet har fått positive kommentarer fra kirkelig hold, andre kommentarer er mer negative og kritiske. Kirkerådets direktør karakteriserer i Vårt Land budsjettet som det dårligste noensinne. Mens jeg svarer med å si at det er det beste Kirkebudsjetten noensinne. Sannheten ligger kanskje et sted i mellom. Og avisene setter jo gjerne ting på spissen. Utsagnene blir ofte litt annerledes når de blir tatt ut av sin sammenheng.

Det fortelles en historie om da paven besøkte New York. Da han ankom flyplassen kastet en tabloidjournalist seg frampå og spurte: han ville ta seg tid til å gå på nattklubb i byen.
- Er det nattklubber i New York, svarte paven tilbake.
Dagen etter stod det på hele forsida: ”pavens første spørsmål: - Er det nattklubber i New York””

Nå ser jeg at Erling modifierer seg til å si at det ikke er det dårligste gjennom tidene, det er det dårligste i hans tid som direktør.
Kanskje skulle jeg da også modifierer meg til å si at det ikke er det beste gjennom tidene, det er det beste i min tid som statsråd.
Det vi i hvert fall kan fastslå er at jeg allerede har lyktes som kirkeminister på et punkt,

nemlig å levere et budsjett som hva kirkelige kommentarer angår føyer seg pent inn i tradisjonen til alle mine forgjengere.

Så til noen hovedpunkter:

Det er en viktig og prioritert oppgave for denne regjering at antallet prester i kirken økes. Derfor de 35 nye stillinger. Og antallet prestestillinger bør fortsette å øke i årene framover. Jeg forventer samtidig at arbeidet i kirken for å se hvordan man kan utnytte prestestillingene mer effektivt får enda større vekt.

Jeg håper de nye prestestillingene kommer til nytte. Og det er lov å tenke radikalt nytt.

- bispedømmenivå kan få disponible stillinger som kunne fordeles etter behov
- noen av stillingene kan brukes til å dekke arbeide med unge eller med eldre
- kanskje kan man ha en egen prest som arbeider med bostedsløse,prostituerte og gatebarn i storbyene

Det er nødvendig med økt samarbeid og samordning mellom prester på tvers av prestegjeldsgrenser, samtidig som forholdet mellom prest og menighet ikke må svekkes. Slik vil en også kunne motvirke faren for at presten etter hvert får en mer regulert arbeidstid og bedre sikring av sin fritid på linje med andre arbeidstakere. Regjeringen vil også styrke kirkens diakonale arbeid. Dette arbeidet må sikres nødvendige ressurser. Samtidig ser jeg ikke bort fra at den kirkelige diakoniutdanning hadde styrket sin stilling gjennom en bedret samordning.

Regjeringen ønsker å sikre en bred folkekirke gjennom å sikre en bredere deltakelse i valg til menighetsrådene.

Det er uten videre klart at deltakelsen til valg av kirkens styrende organer må styrkes når det gjelder bredden i deltakelse. Det som er utfordringen er å sikre at de som velges har et bredest mulig kirkelig votum bak seg. I dag er deltakelsen for smal. Dersom flere engasjerer seg, vil de kirkelige organer få bredere legitimitet og representativitet. Derfor ønsker jeg større deltakelse ved de kirkelige valg.

Departementet har derfor foreslått å sette av midler til tiltak som kan bidra til økt oppslutning om menighetsrådsvalget i 2001, og har konkret pekt på muligheten av å legge det til stortingsvalget. Forsøk med endringer av valgsted og ”tidspunkt har jo også fra kirkelig hold vært nevnt som en mulighet, for eksempel gjennom utvidet adgang til bruk av forhåndsstemmer. Denne type konkrete tiltak er det Kirkemøte som må vurdere nytten av, ettersom det er Kirkemøtet som gir regler for valget.

I samband med fremleggelsen av budsjettet har det fra enkelte blitt uttrykt en undring over at Regjeringen har anvendt Opplysningsvesenets fond for finansiering av visse tiltak. Dette på grunn av at man venter på resultatet av arbeidet med å utrede den kirkelige finansiering. Til dette er det følgende å bemerke:

Regjeringen har i begrenset grad foreslått anvendelse av avkastningen fra Opplysningsvesenets fond. De forslag som ligger i budsjettet er enten fremkommet er enten fremkommet fordi de ligger innenfor fondets mandat, eller anliggender hvor anvendelse av fondets midler kan skape muligheter for beslutninger kirkemøtet selv må stå for. For øvrig vil selvsagt generelle endringer i bruken av fondet måtte sees i lys av de forslag som måtte komme i Stortingsmeldingen om den kirkelige økonomi og behandlingen av denne

meldingen i Stortinget.

Stortingsmeldingen om kirkens økonomi er nå så godt som ferdig, og kan ventes fremlagt i løpet av kort tid. Et av meldingens hovedpoenger handler om å få en prinsipiell klargjøring av hva som er statens og hva som er et lokalt finansieringsansvar på det kirkelige området. Etter min oppfatning bør statens utgiftsansvar være avgrenset til å gjelde prestatetjenesten og virksomheten til de regionale og sentralkirkelige organene (bispedømmeråd, biskoper, Kirkemøtet/Kirkerådet), mens øvrige kirkelige oppgaver bør være et lokalt finansieringsansvar, hvorav kommunen er den sentrale bidragsyter. Jeg mener en prinsipiell ryddighet her vil være til gagn for kirken. Ikke minst vil det innebære at kommunenes ansvar for kirken blir klarere understreket.

Og glem ikke i diskusjonen om kirkebudsjettet at selv om de direkte statlige overføringene til fellerådene er redusert, er overføringene til kommunen økt med 5 milliarder kroner. Det bør være et krav til kommunene at de ikke lenger bruker staten som unnskyldning for ikke å ta sitt ansvar for finansieringen. Særlig når kommunene får en slik bedring i økonomien. Kirken er i sitt vesen global, et samfunn av alle troende. Den er også lokal, et samfunn av alle lokale menigheter globalt.

Jeg vet godt at denne tanken er godt forankret på prinsipplan blant teologer og aktive kirkefolk. Men dersom dette er en sentral del av kirkens identitet, synes jeg fra midt ståsted som politiker at denne dimensjonen med kirkens identitet er i ferd med å forsvinne i en tåkeheim av andre spørsmål som for de fleste av oss virker mindre sentrale. Jeg skimter likevel enkelte lyspunkter, og la meg blant flere begrense meg til ett. Jeg vet om norske menigheter som i en årrekke har hatt nær dialog med lokalmenigheter på Vestbredden, og jeg vet at denne kontakten har vært minst like stor om ikke større drivkraft til nytenkning om tro, samfunn, åpenhet og toleranse i de norske menigheter som i de palestinske.

På samme måte som kontakt med andre gir nye perspektiver for folk som har sitt arbeid og sin virksomhet utenfor kirken tror jeg at kirken og menighetene i Norge ville fremstå som forskjellig fra det som er tilfelle i dag dersom den globale dimensjon preget menighetene i sterkere grad enn det som i dag er tilfelle. Men la meg få legge til dette, hadde kirkens globale identitet vært tydeligere, tror jeg også kirken hadde vært et klarere korrektiv lokalt i Norge til en galopperende innadvendt selvgodhet og manglende forståelse for andre folks egenart og kultur.

Jeg lover å gjøre mitt til at KEK-konferansen kan arrangeres i Norge, og at den nødvendige statlige del av finansieringen kommer på plass.

Vi trenger Kirkens engasjement. Internasjonalt ” og her hjemme.

Når 70.000 barn i Norge lever under fatigdomsgrensen, skal Kirken si ifra, og si ifra slik at det høres.

Når vi setter nye dystre rekorder i overdosedødsfall, skal Kirken slå alarm.

Når vi opplever at selvmord nest etter bilulykker er den viktigste dødsårsaken blant unge menn, skal Kirken rope ut.

Rope ut mot urettferdighet og nød.

Men også vise vei.

Jeg er nemlig optimist på vegne av framtida.

Jeg har tro på den nye generasjonen. Jeg deler ikke beskrivelsene av de unge som egoistiske, uengasjerte, problematiske.

Det er ungdom som står i spissen i Seattle og Praha.
Det er ungdom som kjemper i front mot klimaendringer og miljøødeleggelser.
Det er ungdom som slåss for sletting av u-landsgjelda og for mer rettferdig fordeling.
For meg er det viktig at vi greier å løfte blikket ” og ikke bli for opptatt av egne problemer, som i den store sammenheng er småting.
Jeg er glad for at dere har en preses som evner å løfte blikket. Jeg vet at Odd Bondevik i går tok opp alle disse temaene, som så mange ganger før.
Den vanvittige stadige økningen i forbruket.
Materialismen og egoismen.

Trusselen mot miljøet, klimaet vårt og naturarven.
Og jeg vet at mange i miljøbevegelsen, for eksempel, verdsetter dette engasjementet høyt.
Hver eneste dag forsvinner plante- og dyrearter som vi har delt denne planeten med.
Verdifullt genmateriale forsvinner for alltid. Vitenskapsfolk roper ut i fortvilelse: - det er livets bibliotek som står i brann.

Det er ungdommen som gir oss håp.
For et par uker siden var jeg på Elvebakken skole i Oslo. De hadde internasjonal uke i forbindelse med Operasjon Dagsverk, som i år gikk til å bekjempe AIDS epidemien i verdens fattigste land. Hundrevis av ungdommer - på den skolen i Oslo med flest nasjonaliteter representert - samlet seg i gymsalen, hørte foredrag, så på film , elever holdt danseoppvisning og de diskuterte AIDS-problematikken i land på den andre siden av verden.
En skole blant mange som viser at ikke unge i dag er noe mer enn bevisstløse og holdningsløse konsumenter.

Med lærere som var levende opptatt av det brede internasjonale engasjementet.
Med elever som ofret dyrebar ungdomstid på å lede og organisere dette arbeidet.
Som inkarnerte om ikke alle så i hvert fall de fleste av mennesketypene i L97.
Jeg vet at om jeg hadde dratt på en skole for å sette søkelys på gjengvold eller ungdomskriminalitet, så måtte jeg ha holdt media unna med makt. Men på mitt møte med engasjerte og solidariske ungdommer på Elvebakken skole fikk vi gå i fred.
Møtet med disse og andre ungdommer som jeg møter gir meg på ny og på ny tro på at det nytter å formidle verdier, nytter å bygge broer og nytter å ta ungdom på alvor.

Noe av det første jeg gjorde som utdanningsminister var å besøke Zambia for å undertegne en avtale om at KUF skal samarbeide med utdanningsdepartementet i Zambia om oppbyggingen av grunnskolen. Jeg fikk også anledning til å se deler av det kirkelige mangfold i samband med et skolebesøk på en lærerskole. Skolen støttes av Kirkens Nødhjelp i nært samarbeid med det nasjonale kirkelige råd.

I Kaongura hadde de 21.000 barn i skolealder. Bare 12.000 av dem var i skolen. Særlig var jentene borte fra skolen.

Men de lokale lærerne viste oss stolt skolebygningen. Et murrom, med ventilasjonshull på den ene siden, og 2 åpne vinduer uten glass på den andre.
Likevel: de barna som gikk der vist en utrolig glede over å få lære.
Ved siden av skolen stod 13-14 årige jenter med små barn på ryggen. Kanskje en lillesøster. Kanskje deres eget barn..

Uansett for mye ansvar til at de noen gang skulle få sjansen til å gå på skolen.

Og vi visste hvilken virkelighet som omgav dem:

- det døde flere lærere av AIDS enn de klarte å utdanne nye.

- svært mange slutter i skolen lenge før de har lært å lese skikkelig

- på et barnehjem møtte vi barn som hadde mistet foreldrene sine, barn som selv hadde fått HIV-viruset etter å ha bli voldtatt.

Noen mener at vi skal slutte å hjelpe, og vinner stor oppslutning på det - jeg sier at vi skal hjelpe mer.

Noen sier at vi trenger pengene selv - jeg sier at vi har nok.

Noen sier at vi ikke skal bry oss - jeg sier at vi skal slutte å lytte til dem.

Jeg legger derfor merke til at Kirkens Nødhjelp, i samband med TV-aksjonen neste høst vil fokusere på aidsrammede og deres familier samt de fattigdomsproblemer og det sosiale sammenbrudd som ofte kan registreres i samfunn med stor utbredelse av denne sykdommen. Bredden i det frivillige kirkelig solidaritetsarbeid kommer også til syne i "aksjon håp" som planlegges i regi av misjonsorganisasjonene med oppstart 10. desember, samt Bymisjonens årlige "lys i mørke"-aksjon.

Stålsett talte i gudstjenesten ved Stortingets åpning om krukken i Sarepta. Enken som med sitt siste mel forberedte et siste måltid for sine barn. Og som fikk en krukke som aldri gikk tom. Mange steder i verden forbereder enker og mødre i disse timer det siste måltidet for tusenvis av barn. Den utømmelige krukken har vi for lengst tatt fra Sarepta og brakt den hit bak høye murer.

På veggen min hjemme har jeg en plakate. På den er det et bilde av ei lita jente fra et tredjeverdens-land.

Over bildet står det "what do you want to be when you grow up"

Under står det på engelsk: alive - i live.

Det bildet har jeg hatt så lenge jeg har vært politisk aktiv.

Og det uttrykker det som fikk meg engasjert " drømmen om at alle skal få et godt liv " drømmen om at vi skal gjøre slutt på urettferdighet, fattigdom og lidelse.

Noen ønsker at kirkeministeren ikke skal ha noen visjoner om hva Kirken skal være. Kjære venner, jeg kommer ikke til å innfri det ønsket.

Min visjon er en kirke som tar ansvar for de svake, som slåss for de fattige.

En bred folkekirke som er åpen og inkluderende.

En solidarisk kirke med et sterkt diakonalt engasjement.

En kirke som er der for folk når virkeligheten blir en for tung bær å bære.

En kirke som er et samlingssted for festdagene i våre liv.

En Kirke som er Hellig,

En Kirke som er allmenn,

og til tider til og med alminnelig.

"Glede, fellesskap, solidaritet og håp". De sentrale verdiene i den felleskirkelige feiringa av 2000års-jubileet.

I sentrum for kirkens liv står et budskap som bringer glede og håp til verden. Det er vårt felles ansvar å ta vare på og å styrke den felles kirka vår, som skal bringe dette viktige budskapet ut.